2026/2243

12.10.2026

NÕUKOGU OTSUS (ÜVJP) 2026/2243,

9. oktoober 2026,

millega muudetakse otsust (ÜVJP) 2020/472 Euroopa Liidu sõjalise operatsiooni kohta Vahemerel (EUNAVFOR MED IRINI)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artikli 42 lõiget 4 ja artikli 43 lõiget 2,

võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Nõukogu võttis 31. märtsil 2020 vastu otsuse (ÜVJP) 2020/472, ([1]) millega loodi Euroopa Liidu sõjaline operatsioon Vahemerel (EUNAVFOR MED IRINI).

(2) Nõukogu võttis 11. märtsil 2025 vastu otsuse (ÜVJP) 2025/488, ([2]) millega pikendati EUNAVFOR MED IRINI kestust kuni 31. märtsini 2027.

(3) 25. mail 2026 muutus ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioon 2292 (2016) kehtetuks. Nimetatud resolutsiooniga lubati riiklikul tasandil või piirkondlike organisatsioonide kaudu tegutsevatel riikidel inspekteerida Liibüa ranniku lähedal avamerel kõiki laevu, mille kohta neil oli põhjendatud alus arvata, et need veavad Liibüasse või Liibüast otse või kaudselt relvi või nendega seotud materjale, rikkudes ÜRO relvaembargot Liibüa suhtes.

(4) Poliitika- ja julgeolekukomitee leppis 14. juulil 2026 operatsiooni strateegilise läbivaatamise raames kokku EUNAVFOR MED IRINI kestuse pikendamises kahe aasta võrra kuni 31. märtsini 2029.

(5) Lisaks väljendas poliitika- ja julgeolekukomitee heameelt strateegilises ülevaates esitatud suuna üle koondada operatsiooni praegused ülesanded liidu integreeritud lähenemisviisi osana kolme peamise rolli ümber.

(6) Otsust (ÜVJP) 2020/472 tuleks vastavalt muuta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Otsust (ÜVJP) 2020/472 muudetakse järgmiselt.

1) Artikli 1 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Liit loob ja käivitab kriisiohje sõjalise operatsiooni, mille poliitilised eesmärgid on kaitsta liidu huve Vahemerel ning aidata kaasa rahule ja stabiilsusele Liibüas.“

([1]) Nõukogu 31. märtsi 2020. aasta otsus (ÜVJP) 2020/472 Euroopa Liidu sõjalise operatsiooni kohta Vahemerel (EUNAVFOR MED IRINI) (ELT L 101, 1.4.2020, lk 4, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2020/472/oj).

([2]) Nõukogu 11. märtsi 2025. aasta otsus (ÜVJP) 2025/488, millega muudetakse otsust (ÜVJP) 2020/472 Euroopa Liidu sõjalise operatsiooni kohta Vahemerel (EUNAVFOR MED IRINI) (ELT L, 2025/488, 12.3.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2025/488/oj).

2) Artiklid 2–5 asendatakse järgmisega:

„*Artikkel 2*

Volitused

Artikli 1 lõikes 1 sätestatud eesmärkide saavutamiseks teeb EUNAVFOR MED IRINI oma vahendite ja võimete piires järgmist:

a) kaitseb veenva kaitse ja heidutuse abil Vahemerel liidu huve;

b) aitab kaasa Liibüas rahu ja stabiilsust toetavate ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonide rakendamisele ning

c) edendab Vahemere piirkonna partnerlusi suutlikkuse suurendamise ja väljaõppe ning merediplomaatia kaudu osana liidu integreeritud lähenemisviisist.

Artikkel 3

Vahemerel liidu huvide kaitsmine veenva kaitse ja heidutuse abil

1. EUNAVFOR MED IRINI aitab suurendada ebaseadusliku tegevusega seotud olukorrateadlikkust merel, mida on veelgi laiendatud teadlikkusele meredomeeni olukorrast, et avastada ja seirata ebaseaduslikku tegevust ning ohte liidu julgeolekule, ohutusele ja majandushuvidele ning anda nende kohta aru. EUNAVFOR MED IRINI kogub ka teavet, mis on vajalik erandolukordade plaanimiseks.

2. EUNAVFOR MED IRINI aitab piirata Venemaa varilaevastiku, mis on määratletud IMO assamblee 6. detsembri 2023. aasta resolutsioonis A.1192(33), tegevust kooskõlas Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni mereõiguse konventsiooni ja rahvusvaheliste normidega, kasutades kogu rändeteed hõlmavat lähenemisviisi.

3. EUNAVFOR MED IRINI toetab elutähtsa meretaristu kaitset, et suurendada olukorrateadlikkust merel ja teadlikkust meredomeeni olukorrast, sealhulgas merekaitse tehnoloogiliste lahenduste katsetamise ja katselise kasutuselevõtu kaudu.

4. EUNAVFOR MED IRINI aitab lõhkuda inimeste ebaseadusliku üle piiri toimetamise ja inimkaubandusega tegelevate võrgustike ärimudelit. Selleks toetab EUNAVFOR MED IRINI inimeste ebaseadusliku üle piiri toimetamise ja inimkaubandusega tegelevate võrgustike avastamist ja seiret teabe kogumise ja patrullimise teel, kasutades avamere kohal õhuvarustust kokkulepitud operatsioonitandril.

5. Lõigetes 1–4 sätestatud ülesannete raames kogutud teavet võib säilitada ja edastada liikmesriikide asjaomastele asutustele ja liidu pädevatele asutustele ning asjakohasel juhul NATO-le ning lõikes 4 sätestatud ülesannete raames ÜRO Liibüa ekspertide rühmale.

6. EUNAVFOR MED IRINI annab poliitika- ja julgeolekukomiteele aru kõigi lõigetes 1–4 sätestatud ülesannete täitmiseks võetavate meetmetega seotud küsimuste ja sündmuste kohta, nagu lipu kontrollimiseks tehtavad inspektsioonid või laevade külastused. Poliitika- ja julgeolekukomitee võib asjakohasel juhul kaaluda edasisi meetmeid.

Artikkel 4

Liibüas rahu ja stabiilsust toetavate ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonide rakendamisele kaasa aitamine

1. EUNAVFOR MED IRINI aitab rakendada ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1970 (2011) ja sellele järgnevate ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonidega kehtestatud ÜRO relvaembargot Liibüa suhtes, andes aru Liibüasse suunduvast või sealt lähtuvast ebaseaduslikust relvakaubandusest ja tõkestades seda. Selleks kogub EUNAVFOR MED IRINI õhu-, satelliit-, mere- ja muude vahendite abil teavet relvade ja nendega seotud materjalide salakaubaveo kohta kõigist suundadest (mere-, õhu- ja maismaamarsruudid) ning jagab seda teavet asjaomaste partnerite ja asutustega igal üksikjuhul eraldi ja teadmisvajaduse alusel, kasutades asjakohastes planeerimisdokumentides sisalduvaid mehhanisme ning kooskõlas artikliga 14.

2. EUNAVFOR MED IRINI aitab kaasa Liibüast pärit nafta ebaseadusliku ekspordi vastaste ÜRO meetmete rakendamisele. EUNAVFOR MED IRINI tegeleb seire ja järelevalvega ning kogub teavet Liibüast pärit nafta, sealhulgas toornafta ja rafineeritud naftatoodete ebaseadusliku ekspordi kohta, mis on vastuolus ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 2146 (2014) ja sellele järgnevate ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonidega, ning jagab seda teavet asjaomaste partnerite ja asutustega igal üksikjuhul eraldi ja teadmisvajaduse alusel, kasutades asjakohastes planeerimisdokumentides sisalduvaid mehhanisme ning kooskõlas artikliga 14.

3. Lõigetes 1 ja 2 sätestatud ülesannete raames kogutud teavet võib säilitada ja edastada liikmesriikide asjaomastele asutustele ja liidu pädevatele asutustele ning ÜRO Liibüa ekspertide rühmale ja asjakohasel juhul asjaomastele Liibüa ametivõimudele.

4. EUNAVFOR MED IRINI annab poliitika- ja julgeolekukomiteele aru kõigi lõigetes 1 ja 2 sätestatud ülesannete täitmiseks võetavate meetmetega seotud küsimuste ja sündmuste kohta, nagu lipu kontrollimiseks tehtavad inspektsioonid või laevade külastused. Poliitika- ja julgeolekukomitee võib asjakohasel juhul kaaluda edasisi meetmeid.

Artikkel 5

Vahemere piirkonna partnerluste edendamine suutlikkuse suurendamise ja väljaõppe ning merediplomaatia kaudu osana liidu integreeritud lähenemisviisist

1. EUNAVFOR MED IRINI jätkab suutlikkuse suurendamise ja väljaõppe alast tegevust, et toetada Liibüa institutsioone, kes vastutavad mereõigusnormide täitmise tagamise ning otsingu- ja päästetegevuse eest merel, otsides samal ajal kestlikke pikaajalisi projekte. Kõnealust ülesannet täidetakse EUNAVFOR MED IRINI kokkulepitud operatsioonitandril või liikmesriigi territooriumil asjaomase liikmesriigi kutsel. Seda ülesannet võib samuti täita Liibüa või Liibüa naabruses paikneva vastuvõtva kolmanda riigi territooriumil, sealhulgas tema territoriaalmeres, kui poliitika- ja julgeolekukomitee teeb sellise otsuse Liibüa või asjaomase vastuvõtva riigi kutse alusel pärast nõukogult hinnangu saamist, ning kooskõlas rahvusvahelise õigusega. Kõnealuse ülesande täitmiseks loob EUNAVFOR MED IRINI tihedas koostöös teiste asjaomaste osalistega seiremehhanismi ja käitab seda, sealhulgas vajaduse korral Liibüas.

2. EUNAVFOR MED IRINI loob platvormi merendusjulgeoleku alaseks koostööks Vahemerel ning uurib merediplomaatia ning õppuste kaudu võimalusi väljaspool Liibüat, et kaasata piirkonna teisi huvitatud kolmandaid riike, nagu Egiptus, Tuneesia ja Liibanon.

3. Lõigetes 1 ja 2 osutatud ülesannete täitmiseks võib EUNAVFOR MED IRINI koguda, säilitada ja vahetada liikmesriikide asjaomaste asutuste, liidu pädevate asutuste, ÜRO Liibüa toetusmissiooni, Interpoli, Rahvusvahelise Kriminaalkohtu ja Ameerika Ühendriikidega teavet, sealhulgas isikuandmeid, mis on kogutud võimalike praktikantide kohta julgeolekukontrolli läbiviimise eesmärgil, tingimusel et nad on andnud selleks oma kirjaliku nõusoleku. Lisaks võib EUNAVFOR MED IRINI praktikantide kirjalikul nõusolekul koguda ja säilitada neid puudutavaid vajalikke tervise- ja biomeetrilisi andmeid.“

3) Artikli 10 lõige 4 asendatakse järgmisega:

„4. EUNAVFOR MED IRINI raames luuakse liikmesriikide asjaomaste õiguskaitseasutuste ja lõikes 3 osutatud liidu ametite töötajatest koosnev kuritegevusalase teabe üksus, et hõlpsamini saada, koguda ja edastada teavet, sealhulgas isikuandmeid, artiklis 3 osutatud inimeste ebaseadusliku üle piiri toimetamise ja inimkaubanduse, artiklis 4 osutatud Liibüa suhtes kehtestatud relvaembargo ja nafta ebaseadusliku ekspordi ning operatsiooni turvalisusega seotud kuritegude kohta.“

4) Artiklisse 13 lisatakse järgmine lõige:

„6. Ajavahemikus 1. aprillist 2027 kuni 31. märtsini 2029 on EUNAVFOR MED IRINI ühiste kulude lähtesumma 16 880 000 eurot. Otsuse (ÜVJP) 2021/509 (*) artikli 51 lõikes 2 osutatud lähtesumma jaguneb protsentuaalselt järgmiselt: 0 % kulukohustuste ja 0 % maksekohustuste jaoks.

(*) Nõukogu 22. märtsi 2021. aasta otsus (ÜVJP) 2021/509, millega luuakse Euroopa rahutagamisrahastu ja tunnistatakse kehtetuks otsus (ÜVJP) 2015/528 (ELT L 102, 24.3.2021, lk 14, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/509/oj).“

5) Artikli 14 lõiked 8, 9 ja 10 asendatakse järgmisega:

„8. Kõrgel esindajal on volitused sõlmida kokkuleppeid, mis on vajalikud käesoleva otsusega kehtestatud teabe avaldamise ja teabevahetuse sätete rakendamiseks.

9. Kõrge esindaja võib delegeerida volitused teabe avaldamiseks või vahetamiseks ja õiguse sõlmida käesolevas otsuses osutatud kokkuleppeid Euroopa välisteenistuse ametnikele, ELi operatsiooni ülemale või ELi vägede juhatajale, tehes seda kooskõlas otsuse 2013/488/EL VI lisa VII jaoga.

10. Operatsioonile EUNAVFOR MED IRINI antakse luba jagada ÜRO Liibüa ekspertide rühmaga teavet, välja arvatud isikuandmeid, mis on kogutud ebaseadusliku või loata tegevuse ning ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonis 1970 (2011) ja sellele järgnenud resolutsioonides sätestatud ÜRO Liibüa relvaembargo rikkumise võimalike juhtumite kohta, samuti teavet, mis on kogutud võimalike juhtumite kohta, mille puhul ei järgita ÜRO meetmeid, mille eesmärk on tõkestada nafta ebaseaduslikku eksporti Liibüast, nagu on sätestatud ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonis 2146 (2014) ja sellele järgnenud resolutsioonides.“

6) Artikli 15 lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. EUNAVFOR MED IRINI lõpeb 31. märtsil 2029.“

Artikkel 2

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

Luxembourg, 9. oktoober 2026

Nõukogu nimel

eesistuja

S. HARRIS